

реформи, українська освітня система наближена до західного типу викладання уніфікованими циклами, самостійністю фінансового забезпечення та доступною для багатьох верств населення системою освіти.

Використані джерела та література:

1. Болонський процес – структурна реформа вищої освіти на європейському просторі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.meduniv.lviv.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=198&Itemid=73. – Назва з екрана.
2. Бюро «Євро освіта в Україні» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://euroosvita.osp-ua.info>. – Назва з екрана.
3. Воронкова В. Г. Вища освіта України і Болонський процес: курс лекцій для самостійної роботи магістрів спеціальності 8.050201 «Менеджмент організацій» / уклад.: В. Г. Воронкова, О. Є. Швець. – Запоріжжя, 2004.
4. Застрожнікова І. В. Зарубіжний досвід державного регулювання вищої освіти / І. В. Застрожнікова // Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – № 2 (65). – С. 251–256.
5. Застрожнікова І. В. Державне регулювання підготовки кадрів для об'єднаних територіальних громад вищими навчальними закладами України / І. В. Застрожнікова // Актуальні проблеми державного управління: зб. наук. пр. – Харків: Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2019. – Вип. 1 (55).
6. Офіційний веб-сайт Секретаріату Болонського процесу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ond.vlaanderen.be/hogeronderwijs/bologna/>. – Назва з екрана.
7. Стратегія та сучасні тенденції розвитку університетської освіти України в контексті Європейського простору вищої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua/images/education/higher/bolpr/strateg.doc>. – Назва з екрана.
8. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ Л. Л. Болонський процес: цикли, ступені, кредити / Л. Л. ТОВАЖНЯНСЬКИЙ, Є. І. СОКОЛ, Б. В. КЛИМЕНКО. – Харків: Нац. тех. ун-т «Харківський політехнічний інститут», 2004.
9. Олексенко Р. І. Дуальна система підготовки кваліфікованих кадрів як шлях реформування ВНЗ / Р. І. Олексенко // Динаміка та на сьвременната наука 2017: матеріали XIII междунар. науч. практ. конф., 15–22 июля 2017 г. – С. 48–50.

*Склярів Роман Васильович,
старший викладач кафедри публічного управління, адміністрування та
права Таврійського державного агротехнологічного університету
імені Дмитра Моторного» (м. Мелітополь)*

СУЧАСНИЙ СТАН РОЗВИТКУ АГРАРНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Аграрна освіта в Україні має дуже давню історію. Своєрідну роль у розвитку аграрної освіти та науки в Україні відіграли учбові заклади, створені з ініціативи та безпосередньою участю митрополита Київського Петра Могили. У 1630 р. на основі об'єднання заснованих ним у Києво-

Печерській Лаврі школи зі школою Київського братства. Петро Могила заклав підвалини так званої Могилянської колегії, яка згодом стала одним із найважливіших учбових закладів слов'янського світу. У процесі вивчення мов (слов'янської, латинської, грецької) використовували історичні та поетичні твори, в яких відображалися взаємини людини з природою, праця на землі, особисті стосунки між людьми.

Переважна більшість студентів академії походила з козацької старшини чи багатого міщанства, хоча нерідко туди потрапляли сини простих козаків і навіть селян. Продовжувалася також давня практика посилати молодь по науку до західноєвропейських університетів, де була змога ознайомитися із станом у сільському господарстві.

Значна кількість випускників Київської академії працювала у сільській місцевості. Чимало із них несли туди культуру, в тому числі з проблем агрокультури. Це позитивно впливало на освітній стан певних верств селянства.

В сучасному світі роль аграрної освіти важко переоцінити. Це пов'язано із необхідністю розвитку аграрного сектору України та відтворення сільської інфраструктури.

Зростання кількості невеликих сільськогосподарських підприємств, у яких часто бракувало таких, украй необхідних, спеціалістів, як агроном, економіст, ветеринар, зоотехнік тощо, спонукало до розроблення й запровадження системи дорадництва. Втрата колишніми профільними спеціалістами обласних та районних управлінь сільського господарства своїх функцій показала, як зміни об'єкта управління в процесі взаємодії впливають на суб'єкт державного управління [5].

Однією з найважливіших проблем розвитку сільських територій є нездатність вирішити завдання кадрового забезпечення села. При підготовці кадрів для сільського господарства потрібні спільні зусилля державних і місцевих органів влади та освітніх закладів. Нереалізований до кінця в сільському господарстві найважливіший ресурс — освіта населення [4].

Кілька років тому система аграрної освіти в Україні зазнала радикальних змін. Усі бюджетні видатки на утримання закладів освіти, які раніше перебували у системі Міністерства аграрної політики України, передано до Міністерства освіти і науки України [3].

Рівень освіти сільського населення відчутно нижче, ніж міського. В системі української аграрної освіти функціонують 116 вишів I-IV рівня акредитації. У аграрних ВНЗ України реалізується ступенева підготовка фахівців: за освітньокваліфікаційним рівнем «Молодший спеціаліст» – 63 спеціальності; «Бакалавр» – 40 напрямків; «Магістр» – 80 спеціальностей [3].

Кожен 4-й опитаний студент бажає працювати в сільському господарстві. Нині в сільськогосподарських підприємствах 35% керівників і спеціалістів мають вищу освіту, 52% — середню професійну освіту, 13% — не мають професійної освіти. Серед керівників агроформувань вищу освіту мають 70%, середню професійну — 24%, решта — практики. Серед головних спеціалістів 57% мають вищу освіту, 39% — середню професійну, 4% — практики, причому найнижча частка фахівців із вищою освітою серед головних інженерів — лише 52%, дещо вища — серед головних агрономів — 70%. За категорією керівників найбільша чисельність працівників із вищою освітою складає 80% — у великих сільськогосподарських підприємствах, водночас лише чверть фермерів та індивідуальних підприємців мають вищу освіту. Отже, спостерігається відчутна невідповідність освітньо-кваліфікаційного рівня працівників аграрного сектору [1].

Зміст вищої аграрної освіти є досить дискусійною проблемою не тільки в процесі уточнення спеціалізації, технологій навчання та вирішення багатьох інших питань. Стосовно до змістовної сторони вищої освіти в аграрних ВНЗ, то слід зазначити, що на поточний момент надто актуальними є питання, які стосуються характеру закордонного запозичення і збереження вітчизняного досвіду в даній сфері.

Нині в Україні існують три основних моделі або три основних базисних економічних освітніх системи: американська, європейська, радянська.

Американський тип освіти притаманний недержавним аграрним ВНЗ, європейський — лише державним, радянський тип — як державним, так і недержавним ВНЗ. Ще одна відмітна риса цих освітніх систем — сутність освіти: для американського типу це один із різновидів освітнього бізнесу, європейський тип належить до суспільного сектору, а українська школа сягає корінням у так звану «радянську професорську школу».

Американський тип орієнтується насамперед на ринок праці, європейський — на ринок новітніх технологій виробництва та переробки агропродукції, а радянський тип освітньої системи зберіг орієнтацію на ідеологію в суспільстві. Кожний тип вищої аграрної освіти має певні переваги: для американського типу характерна досить висока рентабельність системи освіти, для європейського — якісний показник програми підготовки спеціалістів, а радянський тип характеризується високим рівнем теоретичної підготовки, орієнтацію на широкий світогляд і глибину мислення. Варто згадати і недоліки кожного типу аграрної освіти: аграрні ВНЗ, які використовують американський тип, наражаються на небезпеку втрати наукової незалежності у виборі напряму дослідження; для європейського типу властива низька рентабельність, навіть збитковість даної системи освіти; для радянського типу є небезпека відходу від реальних соціально-економічних проблем [2].

Використані джерела та література:

1. Василенко О. І. Проблеми розвитку ринку освітніх послуг вищих навчальних закладів аграрної освіти в Україні / О. І. Василенко // Економіка та держава. – 2018. – № 10. – С. 72–75.
2. Ельбрехт О. До питання реалій і перспектив сучасної освіти / О. Ельбрехт // Освіта і управління. – 2005. – № 2, т. 8. – С. 82–85.
3. Застрожнікова І. В. Державна політика у галузі аграрної вищої освіти / І. В. Застрожнікова // Сучасний стан та перспективи розвитку економіки, менеджменту, обліку та права: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. – 2018. – Ч. 3. – С. 36–37.
4. Застрожнікова І. В. Історичні аспекти державного регулювання сільського господарства України / І. В. Застрожнікова // Наук. пр. НДФІ. – 2012. – № 4 (61). – С. 37–40.
5. Застрожнікова І. В. Підвищення ефективності державного регулювання сільського господарства України: дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Застрожнікова Ірина Володимирівна; МОНМС України, Акад. муніцип. упр. – Київ, 2011. – 187 с.